

LOPPURAPORTTI

Loppuraportissa tarkastellaan hankkeen edistymistä hyväksytyyn hankesuunnitelmaan ja yleishyödyllisissä investoinneissa investointisuunnitelmaan nähden.

1. Toteuttajan nimi
Savukosken kunta
Y-tunnus: 0210704-7
2. Hankkeen nimi ja hankenumero
Nivatunturin päivätupa ja retkeilyreitit
Hankenumero: 186471

3. Yhteenvedo hankkeesta (lisäksi kuvia tuetusta investoinnista paikannustiedoin)

Hankkeessa rakennettiin Nivatunturin lakeen palovartijan majan viereen uusi 14 m² kokoinen päivätupa. Nykyiset etelästä ja idästä tulevat retkeilyreittien reittiopasteet ja paalut uusittiin. Pohjoisesta tuleva retkeilyreitti rakennettiin ja merkittiin paremman tieyhteyden päästä. Päivätuvan ja retkeilyreittien rakentamisen lisäksi Nivatunturin päällä oleva liiteri- ja huussirakennuksen katto uusittiin ja hirsikehikko nostettiin uusien perustuskivien päälle. Vanha tulipaikka purettiin ja tilalle rakennettiin uusi tulipaikka. Reittien merkintä- ja rakennustyöt toteutettiin pääsääntöisesti talkootyövoimalla. Liiteri-huussin ja tulipaikan korjaukseen ja rakentamiseen käytettiin kunnan omia materiaaleja.

Päivätupa rakennettiin ensin kehikkona Savukosken kirkonkylällä ja siirrettiin sitten lähemmäs kuntien rajaa Männiköntien varteen siirrettäväksi edelleen moottorikelkkojen rekikuljetuksella Nivatunturin lakeen.

Hanke toteutettiin pääsääntöisesti talkootyönä. Materiaalien kuljetukset, päivätuvan rakentaminen ja retkeilyreittien rakentaminen/merkintä toteutettiin laaditun rakennustapaselostuksen mukaisesti, liite 3. Rakennustapaselosteessa löytyvät tarkemmat tiedot liittyen Nivatunturin päivätuvan rakentamiseen, nykyisen liiteri-huussin katon korjaukseen, retkeilyreittien rakentamiseen ja merkkaukseen sekä tulipaikan rakentamiseen.

Kuvat 1 – 4. Päivätuvan hirsien veisto, kuljetus ja pystytys. Päivätuvan hirsikehikko veistettiin Savukosken kirkonkylällä kunnan omistuksessa olevalla vanhalla Uiton lanssilla. Hirsikehikko ja rakennustarvikkeet kuljetettiin vaihtolava kuorma-autolla Männiköntielle Vasatunturiniekkan piston kohdalle, josta ne kuljetettiin Nivatunturin lakeen moottorikelkoilla ns. rekikuljetuksena.

Kuvat 5 – 7. Päivätuvan katon eristeet, päivätupa ja liiteri-huussirakennuksen uusittu katto. Päivätupa rakennettiin kesän 2022 aikana, liiteri-huussirakennus nostettiin uusille perustuskiville ja katto sekä tulipaikka uusittiin kesän 2023 aikana.

Kuvat 8 – 11. Valmis päivätupa, reittipaalut ja uusittu pohjoispuolen reitti talvella. Reittipaalut katkottiin määrämittaan, teroitettiin ja maalattiin syksyn 2022 aikana.

Kuvat 12 – 15. Vanhat reittimerkinnot uusittiin. Reittimerkinnot uusittiin kesän 2023 aikana. Reittipaaluihin asennettiin R2 luokan sääolosuhteita kestävä kirkas heijastinteippi ja alumiininen retkeilyreitit opastekyltti. Uudet reittimerkinnot erottuvat hyvin myös pimeällä otsa- ja/tai taskulampun valossa ja talvisissa olosuhteissa.

4. Raportti

4.1. Hankkeen tavoitteet

Hanke oli Manner-Suomen maaseutuohjelman 2014 - 2020 mukainen yleishyödyllinen kehittämishanke, joka toteutti Lapin alueellista maaseudun kehittämissuunnitelmaa 2014 - 2020. Hanke käsiteltiin yhteensovittavasti Lapin maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön työryhmässä.

Hanke toteutti Peloton Pohjoisin-strategiassa palvelut ja infra -painopistettä. Hanke edisti palveluiden uudistamista ja hyvinvointia ja alueen viihtyvyyttä lisäävän infran kehittämistä. Hanke tuki ja tukee matkailu ja elämykset painopistettä luoden uusia ja turvallisia retkeilymahdollisuuksia alueelle. Hanke tuki vapaaehtoistoiminnan kehittämistä ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostoitumista. Kohde ei sijaitse yksittäisen

kyläalueen yhteydessä ja toimenpiteet olivat talkootyöpainotteisia, joka edellytti ennestään tuntemattomien toimijoiden tiivistä yhteistyötä hankkeiden toteutumiseksi yli kuntarajojen.

Nivatunturin päivätupa ja retkeilyreitit hankkeeseen kuului kaksi kunnostettavaa retkeilyreittiä sekä yksi uusi reitti. Reitit merkittiin 30 m välein olevilla uusilla reittiopasteilla. Nivatunturin päällä olevan vanhan liiteri / ulkokäymälän katto uusittiin ja rakennettiin uusi 14 m² päivätupa. Lisäksi kunnostettiin rakennusten piha-alueella oleva tulistelupaikka.

Lisääntynyt ulkoilu ja luonnossa liikkuminen parantavat jo sinänsä asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia. Hankkeella lisätään paikkakuntien kiinnostavuutta matkailussa ja se tuo alueelle uusia retkeilijöitä. Samalla lisääntyy paikallisten palveluntarjoajien näille matkailijoille myytävät majoitus-, ruokailu- ja muut ohjelmapalvelut. Hankkeella on siis sekä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia ja paikallisen väestön työllisyyttä parantavia vaikutuksia, jotka ovat tämän hankkeen tavoitteina.

Hankkeen yleiset tavoitteet:

- Kunnostaa retkeilyrakenteet niin, että retkeilykohdetta voidaan huoletta markkinoida paikallisten lisäksi matkailijoille
- Tehdä Nivatunturin retkeilyreitistä kohde, joka tukee paikallisten harrastusmahdollisuuksia sekä kesällä että talvella
- Roskattoman retkeilyn ohjeistus ja neuvonta

Hankkeen konkreettisena tavoitteena on:

- Kunnostaa retkeilyreitti lisäämällä opasteita, merkkamalla reitit (itä, etelä) selkeästi maastoon ja tekemällä uusi
- Uusi retkeilyreitti pohjoisesta
- Rakentaa Nivatunturin päälle pieni päivätupa (14 m²)

Palovartijan majalle ja Päivätuvalle Nivatunturin lakeen tuli valmiiksi retkeilyreitti jo kahdelta eri suunnalta; Pelkosenniemen puolelta etelästä tuleva reitti on pituudeltaan 2,50 km. Savukosken puolelta tuleva retkeilyreitien pituus on 1,90 km. Yhteensä jo valmista ja kunnostettavaa reittiä on siis 4,40 km. Nivatunturin laki on noin 461 metriä merenpinnan yläpuolella. Korkeuseroa Pelkosenniemen suunnan reitiltä on 240 metriä ja vastaavasti Savukosken puolelta 215 metriä. Lisäksi Savukosken puolelta pohjoisesta Männiköntien varrelta tehtiin 2,0 km pituinen uusi retkeilyreitti.

Uusi pohjoisesta tuleva retkeilyreitti sijoitettiin niin, että siinä hyödynnettiin jo olemassa olevaa polun pohjaa. Uutta reittiä suunniteltiin etukäteen kartan ja ilmakuvien avulla. Risuja ja muita mahdollisia esteitä kuten kaatuneita puita siistittiin reitiltä kulkemisen helpottamiseksi.

Kaikki reitit merkittiin 2,20 metrin pituisilla punaisella ulkomaalilla maalatuilla 50 x 75 mm männystä sahatuilla puupaaluilla. Paalut asennettiin noin 30 metrin välein, jolloin niiden yhteismääräksi muodostui 215 kpl. Jokaiseen paaluun yläosaan asennettiin ruuveilla pieni heijastava retkeilyreitien opastekyltti, joka helpottaa ja mahdollistaa myös pimeässä turvallisen liikkumisen lamppujen valoissa. Retkeilyreiteille ei rakennettu portaita tai muita rakenteita. Nivatunturin uuden pohjoisen retkeilyreitien sijainti selviää reittisuunnitelmasta, liite 4.

Päivätuvan ja retkeilyreitien rakentamisen lisäksi Nivatunturin päällä oleva liiteri-huussin katto korjattiin ja nykyisen kivikehän tilalle rakennettiin turvallinen tulipaikka. Reittien merkintä- ja rakennustyöt toteutettiin pääsääntöisesti pääsääntöisesti talkootyövoimalla. Liiteri-huussirakennuksen katon korjaukseen ja rakentamiseen käytettiin kunnan omia materiaaleja.

4.2. Toteutus

- Päivätuvan hirret veistettiin ja kuljetettiin Nivatunturiin kevään 2022 aikana, päivätupa pystytettiin ja rakennettiin valmiiksi kesän 2022 aikana. Uusi pohjoisesta tuleva retkeilyreitti rakennettiin ja vanhojen reittien opasteet ja paalut uusittiin kesän 2023 aikana. Liiteri-huussirakennuksen katto ja tulipaikka uusittiin kesän 2023 aikana.
- Hanke toteutettiin Kevään / kesän 2022 ja kesän 2023 aikana.
- Hanke toteutettiin pääsääntöisesti talkootyönä. Rakennustarvikkeiden kuljetuksen hoitivat Kairalan ja Luiron kylien asukkaat talkootyönä lähes kokonaan. Päivätuvan kehikon veisto- ja rakennustyöt tekivät Savukosken kunnan palkkaamat kaksi rakennusmiestä. Tulipaikka ja liiteri-huussirakennuksen katto uusittiin pääsääntöisesti talkootyönä. Reittipaalut ja opasteet pystytettiin myös pääsääntöisesti talkootyönä. Talkootöitä kertyi 4.4.2022 – 29.9.2023 välisenä aikana yhteensä 575,5 tuntia, joista henkilötyön osuus oli 442,5 tuntia ja konetöiden osuus 133 tuntia. Talkootöiden rahallinen arvo oli yhteensä 10 627,50 euroa, josta henkilötyön arvo oli 6 637,50 euroa ja konetöiden arvo oli 3 990 euroa.
- Hankkeen hakijana ja toteuttajana oli Savukosken kunta, joka organisoii talkooporukan ja työvoiman hankkeen käyttöön.
- Hankkeen kustannusarvio oli 35 000 euroa, josta hankerahan osuus hyväksytyt päätöksen mukaan oli 15 925 euroa. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 33 754 euroa. Lopulliset kustannukset jäivät kustannusarviota pienemmäksi, koska pääteiden varsille opasteet uusitaan vasta kesän 2024 aikana.
- Hanke on dokumentoitu eri vaiheiden aikana valokuvoin ja loppuraportilla. Hankkeen aikana on pidetty useampia rakentamiseen liittyviä palaverit. Hankkeelle ei nimitetty ohjausryhmää.
- Hanke toteutui hankesuunnitelman mukaisesti, suurimpana riskinä oli talkooporukan vähyyks ja hankala saanti.

4.3. Yhteistyökumppanit

Hankkeen tärkeimpiä yhteistyökumppaneita olivat Kairalan kyläseura ry ja Lunkkauksen Erä ja Kala ry.

4.4. Tulokset ja vaikutukset

Hankkeen kohderyhmänä ovat paikalliset asukkaat, jotka harrastavat retkeilyä ja ulkona liikumista. Toisena kohderyhmänä ovat lähialueen matkailuyrittäjät, jotka voivat ohjata asiakkaitaan luonto- ja retkeilyaktiiviteettien pariin hyvänä päiväretkikohteena olevaan Nivatunturiin.

Hankkeesta hyötyvät paikallisten asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien lisäksi myös kaikki retkeilijät. Nivatunturin hanke edistää muun muassa hyvinvointia ja alueen viihtyvyyttä tukevan infran kehittämistä sekä kylissä asumisen ja palvelujen kehittämistä.

Hankkeen tuloksena Nivatunturin päivätuvalla on vierailijamäärät lähteneet nousuun. Päivätuvan vieraskirjan avulla lasketaan ja seurataan kohteessa kävijöiden lukumäärää vuosittain.

5. Mikäli hankkeella on ohjausryhmä, ohjausryhmän arvio hankkeen toteutuksesta ja esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeella ei ollut ohjausryhmää. Alkuperäisestä hankesuunnitelmasta oli unohtunut pois pysäköintipaikat molempien kuntien puolelta reittien alkupäästä. Pelkosenniemen kunnan puolelta lähtevän reitin alkupäässä on riittävästi tilaa pysäköidä autoja, mutta Savukoskella Männiköntien varrelta lähtävä uusi Nivatunturin pohjoispuolen reitti tarvitsee uuden pysäköintipaikan retkeilijöiden autoille. Savukosken kunta on hankkinut käyttöoikeussopimuksen Metsähallitukselta uudelle pysäköintipaikalle. Savukosken kunta rakennuttaa omana työnä uuden pysäköintipaikan Männiköntien varteen. Nivatunturin päivätuvan, tulipaikan ja liiteri-huussirakennuksen tarkka sijainti selviää asemapiirustuksesta, liite 3. Savukoskella on keskusteltu Nivatunturin päivätuvan ja retkeilyreitit jatko hankkeeksi Niva-, Vasa- ja Kivituntureiden retkeilyaluetta. Tämä laajempi retkeilyalue kokonaisuus on ollut vasta alustavissa keskusteluissa ja sen toteuttaminen vaatisi Savukosken ja Pelkosenniemen kunnilta yhteistä suurhanketta.

6. Kuva- ja paikkatietotaulukko

Taulukko 1. Kuvien paikkatiedot on ilmoitettu ETRS-TM35FIN koordinaattijärjestelmän koordinaateilla.

Kuva	Kuvan aihe	Sijainti ETRS-TM35FIN
Kuva 1.	Päivätuvan hirsikehikon veisto Savukoskella Uiton lanssilla	7463309, 550688
Kuva 2.	Hirsien ja rakennustarvikkeiden kuljetus rekikuljetuksella	7466447, 534687
Kuva 3.	Päivätuvan hirsikehikon pystytystä	Sijainti asemapiirroksessa
Kuva 4.	Päivätuvan hirsikehikko pystytettynä	Sijainti asemapiirroksessa
Kuva 5.	Päivätuvan kattorakenteita	Sijainti asemapiirroksessa
Kuva 6.	Päivätupa lähes valmiina	Sijainti asemapiirroksessa
Kuva 7.	Liiteri-huussirakennus oikaistuna ja katto uusittuna	Sijainti asemapiirroksessa
Kuva 8.	Päivätupa valmiina ja puuhoiltoa	Sijainti asemapiirroksessa
Kuva 9.	Reittipaalut määrämittäisinä ja maalattuina	7464476, 548159
Kuva 10.	Reittipaalujen kuljettamista, jakamista ja pystytystä	7465623, 533092
Kuva 11.	Pohjoispuolen uusittu reitti talvella	7465570, 533178
Kuva 12.	Reittipaalujen pystytystä	7465963, 534107
Kuva 13.	Reittipaalujen heijastimien ja opastemerkintöjen asennusta	7465253, 533493
Kuva 14.	Reittipaalujen heijastimet ja opasteet	7465604, 533152
Kuva 15.	Reittipaalut ja opasteet talvisissa olosuhteissa	7465620, 533195

Raportin laatija:
Savukosken kunta
Tekninen johtaja
Sami Ämmälä

Liitteet: Liite 1, Maksuhakemuslomake Nivatunturin päivätupa ja retkeilyreitit
Liite 2, Rakennustapaselostus
Liite 3, Asemapiirros
Liite 4, Nivatunturin uusi pohjoinen reitti
Liite 5, Talkootyöt rakennustarvikkeiden ajo
Liite 6, Talkootyöt reittipaalujen maalaus
Liite 7, Talkootyöt reittipaalujen ajo Savukoskelta reittien lähtöpaikkoihin
Liite 8, Talkootyöt reittipaalujen ajo, kantaminen ja jakaminen
Liite 9, Talkootyöt reittipaalujen ajo, kantaminen ja jakaminen
Liite 10, Talkootyöt päivätuvan rautavihtrillikäsittely

Liite 11, Katselmuspöytäkirja lopputarkastus
Liite 12, Katselmuspöytäkirja käyttöönottotarkastus
Liite 13, Pääkirja Nivatunturin päivätupa 2022 - 2023

Pohjoisin Lappi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin